

Pisma procesowe i orzeczenia sądowe w sprawach rodzinnych z objaśnieniami

Wydanie 4.

1. Pozew o ustalenie w przedmiocie zmiany płci przygotowany przez pełnomocnika

Warszawa, dnia 2 stycznia 2020 r.^d

Sąd Okręgowy^c
Wydział XXXIV Cywilny
al. Solidarności 127
00-898 Warszawa

Powódka: *Stanisława Poręba*
ul. Piotrkowska 18 m. 38
05-321 Warszawa
PESEL 12345678910
NIP 9876543210
reprezentowana przez adwokata
Kazimierza Strzegomskiego
prowadzącego Kancelarię Adwokacką w Warszawie
ul. Królowej Marysieńki 3/42, 09-123 Warszawa

Pozwani: 1) *Agnieszka Poręba*
Koczargi Stare
ul. Warszawska 765
05-083 Zaborów
PESEL 12345678910
NIP 9876543210
2) *Roman Poręba*
ul. Piotrkowska 18 m. 38
05-321 Warszawa
PESEL 12345678910
NIP 9876543210

Pozew^b **o ustalenie w przedmiocie zmiany płci^a**

W imieniu powódki, której pełnomocnictwo przedkładałam w załączeniu, wnoszę o: ustalenie, że *Stanisława Poręba* urodzona 10.7.1998 r. w Warszawie, córka *Agnieszki* i *Romana*, dla której został sporządzony akt urodzenia z 13.7.1998 r. w USC w Warszawie Ursus za Nr VI/1234/1998 – jest mężczyzną.

Uzasadnienie

Powódka od lat czuje się mężczyzną, przeszła kurację hormonalną i wiele operacji skutkujących jej męskim typem urody. Otoczenie postrzega ją jako mężczyznę. Jej rodzice akceptują tę decyzję. Nawet nazywają powódkę *Staszkiem*.

Stanisława Poręba faktycznie jest mężczyzną. Oświadczam w trybie art. 187 § 1 pkt 3 KPC, że strony nie podejmowały prób mediacji ani pozasądowego rozwiązania sporu, gdyż rodzice powódki uważają, że decyzja ich pełnoletniej córki o zmianie płci ma charakter autonomiczny. Pozwani szanują decyzję powódki. Wobec jednolitego stanowiska stron podejmowanie na etapie postępowanie przedsądowego dodatkowych czynności ugodowych było bezprzedmiotowe. Spór *de facto* nie występuje. Ma on w zasadzie wyłącznie charakter procesowy na użytek niniejszego postępowania. Z tego względu wnoszę jak w *petitum* pozwu.

Kazimierz Strzegomski

adwokat

Załączniki:

- ↳ skrócony odpis aktu urodzenia;
- ↳ zaświadczenie od seksuologa;
- ↳ 3 odpisy pozwu;
- ↳ pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej;
- ↳ dowód uiszczenia opłaty sądowej od pozwu.

Uwagi i objaśnienia

^a **Transseksualizm.** Niektórzy z partnerów odczuwają przemożną potrzebę identyfikacji z inną płcią i w tym celu podejmują zarówno kurację medyczną, jak i stosowne kroki prawne dla uregulowania swojej sytuacji, tzn. zgodności płci metrykalnej z rzeczywiście odczuwaną potrzebą przynależności do płci odmiennej od dotychczasowej. Jest to zjawisko transseksualizmu. Coraz częściej w polskich sądach pojawiają się pozwy o zmianę płci. Jest to sprawa z zakresu prawa cywilnego o ustalenie w rozumieniu art. 189 KPC, ale również z pogranicza prawa rodzinnego, w związku z charakterem prawnym instytucji małżeństwa w Polsce, a w szczególności wobec zasad obowiązującego w Polsce prawa małżeńskiego. Instytucja małżeństwa nie została prawnie zdefiniowana. Niewątpliwie jednak na gruncie prawa polskiego zgodnie z art. 1 KRO małżeństwo jest to stosunek prawny o osobistym charakterze, łączący tylko męża i żonę (*K. Gromek*, Komentarz, 2018, s. 5). Zgodnie z podstawową zasadą polskiego prawa małżeńskiego – zasadą monogamii, czyli jednożeństwa – małżeństwo to wyłączny związek obojga partnerów, tzn. mogą go zawrzeć wspólnie tylko dwie osoby.

Prawnie nie jest rozstrzygnięty dotychczas problem **sądowej zmiany płci małżonków**. W związku z brakiem regulacji prawnej w tym zakresie nie da się *de lege lata* wykluczyć możliwości wydania orzeczenia zmieniającego płeć jednego z małżonków. Powstaje wtedy problem oceny skutków prawnych małżeństwa osób należących do tej samej płci, które wszakże w chwili zawierania małżeństwa spełniały wszystkie przesłanki określone w art. 1 KRO, w tym przesłankę odmienności płci. Zasadne wydaje się przyjęcie, że w takiej sytuacji podstawę powództwa o ustalenie nieistnienia małżeństwa stanowi art. 189 KPC, przy czym wyrok uwzględniający powództwo byłby skuteczny od chwili zawarcia małżeństwa. W przeszłości autorka postulowała wprowadzenie zakazu sądowej zmiany płci w stosunku do osób pozostających w związku małżeńskim (*K. Gromek*, Komentarz, 2013, s. 26). Z perspektywy czasu wydaje się, że zmiana płci małżonka nie musi być wykluczona. Jednak w takim przypadku powinna mieć zastosowanie instytucja ustalenia nieistnienia małżeństwa. W przypadku zmiany płci małżonka obligatoryjne powinno być zawiadomienie prokuratora o tym fakcie, celem wytoczenia przez niego powództwa z art. 448 § 2 KPC o ustalenie nieistnienia małżeństwa. Wytoczenie powództwa przez prokuratora w takim przypadku powinno być obligatoryjne.

W przeszłości autorka uważała, że omawiany stan faktyczny byłby dopuszczalny tylko w takim przypadku, gdyby małżonek żądający zmiany płci nie zostawił zstępnych – dzieci. Jeżeli **osoba żądająca zmiany płci pozostawiła potomstwo**, zmiana płci miała nie być dopuszczalna z uwagi co najmniej na zasady współżycia społecznego, w szczególności zasadę stabilności i pewności tożsamości potomstwa. Nie powinno ono tracić matki ani ojca wskutek zmiany ich płci. Dziecko nie może mieć wyłącznie dwóch ojców ani dwóch matek. Pozostawałoby to w oczywistej sprzeczności z zasadą prokreacji. Jednak z perspektywy czasu podnieść należy, że skoro dziecko się urodziło, to niewątpliwie miało i matkę, i ojca. Tego faktu już nic nie zmieni – nawet późniejsza zmiana płci jednego z rodziców. Dlatego zmiana płci osoby mającej potomstwo powinna być dopuszczalna (*K. Gromek*, *Praxis*, 2019, s. 1598).

Zgodność płci metrykalnej z rzeczywistością odczuwaną potrzebą przynależności do płci odmiennej od dotychczasowej – występowanie transseksualizmu nie daje podstawy do sprostowania w akcie urodzenia wpisu określającego płeć. Skoro jednak płeć człowieka jest elementem jego prawa stanu, które należy do dóbr osobistych, to przyjmuje się, iż podlega ono ochronie m.in. w drodze powództwa o ustalenie z art. 189 KPC. Dlatego też, jeżeli sąd w orzeczeniu ustali, że nastąpiła zmiana płci człowieka, to obligatoryjne jest ujawnienie tej okoliczności w aktach stanu cywilnego w formie wzmianki dodatkowej na podstawie art. 24 PrASC (*K. Gromek*, *Praxis*, 2019, s. 1598). Prawna zmiana płci pozwala transseksualistom na zawarcie małżeństwa z osobą o płci prawnie odmiennej od płci transseksualisty.

^b **Wymogi formalne.** Pozew powinien odpowiadać wymogom z art. 187 w zw. z art. 126 KPC odnoszącym się do pisma procesowego.

° **Właściwość sądu:**

- 1) **właściwość rzeczowa** – właściwy do rozpoznania sprawy jest w I instancji sąd okręgowy zgodnie z art. 17 pkt 1 KPC, ponieważ sprawa dotyczy prawa o charakterze niemajątkowym;
- 2) **właściwość miejscowa** – powództwo wytacza się przed sąd I instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 27 KPC.

^d **Termin.** Powództwo o ustalenie w przedmiocie zmiany płci nie jest ograniczone czasowo.

° **Strony. Powodem** w sprawie jest transseksualista pragnący zmienić płeć metrykalną. **Pozwanymi** w sprawie są jego rodzice. Postępowanie procesowe, ze swej istoty kontradiktoryjne, wymaga dochowania zasady, że powód wytacza pozew przeciwko stronie pozwanej. Przed sądem stają więc dwie przeciwstawne strony. Okoliczność ta nie wyklucza jednak potencjalnego występowania po każdej ze stron procesu wielu podmiotów (współuczestnictwo formalne i materialne w sporze). Brak wskazania strony pozwanej w pozwie uniemożliwia nadanie sprawie biegu i traktować go należy jako podstawę do wezwania strony powodowej do uzupełnienia braku formalnego pozwu pod rygorem jego zwrotu. Skoro proces cywilny nie może toczyć się bez udziału strony pozwanej, to w razie konfuzji stron w toku postępowania sąd orzeknie o jego umorzeniu. To właśnie ta przesłanka procesu niejako „wymusza” przyjęcie przez judykaturę, że w procesie o zmianę płci powód powinien pozwać inną osobę. Jako *ultima ratio* przyjęto, że pozew osoby transpłciowej powinien być wytaczany przeciwko jej rodzicom, mając na względzie, iż w akcie urodzenia powoda znajdują się dane osobowe właśnie jego rodziców (G. Krawiec, A. Partyk, Tryb ustalania zmiany płci metrykalnej w postępowaniu sądowym. Głosa do wyr. SN z 10.1.2019 r., II CSK 371/18, PPP 2019, Nr 9, s. 99–107).

Koszty i opłaty sądowe

Opłata sądowa. Opłata od pozwu wynosi 600 zł (art. 26 ust. 1 pkt 6 KSCU). Prokurator jest zwolniony od opłaty (art. 96 ust. 1 pkt 6 KSCU). Obciąża ona co do zasady strony postępowania. Może być przejęta na rachunek Skarbu Państwa (art. 102 KPC).

Orzecznictwo

1. Wyrok SN z 10.1.2019 r., II CSK 371/18 OSNC 2019, Nr 10, poz. 104

W sprawie o ustalenie zmiany płci (art. 189 KPC) bierną legitymację procesową mają wyłącznie rodzice powoda, a jeżeli nie żyją – kurator ustanowiony przez sąd.

2. Wyrok ETPC z 6.4.2017 r., 79885/12, A.P., *Garçon i Nicot v. Francja*, Lex

Na podstawie art. 8 [Konwencji – przyp. aut.], państwa korzystają z określonego marginesu uznania. Jednakże, gdy sprawa dotyczy szczególnie ważnego aspektu egzystencji lub tożsamości osoby, margines przysługujący państwu jest ograniczony. W niniejszej sprawie trzeba

wskazać, iż państwa-strony [Konwencji – przyp. aut.] są podzielone, jeżeli chodzi o warunek sterylizacji. Tym samym nie istnieje konsensus w tym przedmiocie. Trzeba dalej wskazać, iż niniejsze sprawy dotyczą interesów publicznych, a rząd powołuje się w tej mierze na konieczność ochrony zasady niezmienności stanu cywilnego osób oraz gwarancji wiarygodności i spójności stanu cywilnego. Trzeba też wskazać, iż niniejsze sprawy rodzą kwestie o drażliwym charakterze moralnym i etycznym. Takie terapie lub zabiegi chirurgiczne dotyczą fizycznej integralności osoby, która jest chroniona zarówno przez art. 3 Konwencji (nieprzywołany przez drugiego i trzeciego skarżącego), jak i przez art. 8 Konwencji. Jakkolwiek sterylizacja może zostać przeprowadzona w legalny sposób na żądanie zainteresowanej osoby, na przykład jako sposób antykoncepcji lub w celach terapeutycznych, po przekonującym wykazaniu zaistnienia konieczności medycznej, sytuacja jest inna, gdy jest ona wymuszona na dorosłym i poczytalnym pacjentem bez jego zgody. Zdaniem Trybunału, taki sposób procedowania jest niezgodny z poszanowaniem wolności i godności człowieka, które stanowią jedne z podstawowych zasad stanowiących istotę Konwencji. Nawet jeżeli odmowa wyrażenia zgody na konkretny sposób leczenia pociąga za sobą ryzyko zgonu, fakt zmuszenia poczytalnego dorosłego do poddania się terapii medycznej bez jego zgody stanowi naruszenie jego prawa do integralności fizycznej. Uwarunkowanie uznania tożsamości płciowej osób transpłciowych od przeprowadzenia zabiegu lub terapii prowadzącej do sterylizacji – lub które najprawdopodobniej przyniosą tego rodzaju skutek – niechcianych przez osobę zainteresowaną, spowodowało się zatem do uwarunkowania pełnego wykonywania prawa do poszanowania swego życia prywatnego, chronionego w art. 8 Konwencji, od zrzeczenia się pełnego wykonywania swego prawa do integralności fizycznej, które jest gwarantowane nie tylko w tym postanowieniu Konwencji, lecz również w jej art. 3. Poszanowanie należne integralności fizycznej skarżącego (osoby transpłciowej, której wniosek o uzyskanie dostępu do operacji korekty płci został odrzucony, ponieważ nie wykazała ona, że jest definitywnie niezdolna do prokreacji), sprzeciwiało się temu, by skarżący poddał się leczeniu skutkującemu definitywną bezpłodnością. Trybunał przypomina również, [...] iż uznawał za sprzeczne z art. 8 warunkowanie wykonywania praw rodzicielskich – chronionych w tym samym artykule – od poddania się zabiegowi sterylizacji. Odrzucenie wniosku drugiego i trzeciego skarżącego dotyczącego modyfikacji ich stanu cywilnego z tego powodu, iż nie ustalono nieodwracalnego charakteru transformacji ich wyglądu, to jest wykazania, iż poddali się zabiegowi sterylizacji lub procedurze medycznej pociągającej za sobą wysokie prawdopodobieństwo sterylizacji, oznacza niewywiązanie się przez pozwane państwo z pozytywnego obowiązku zagwarantowania skarżącym prawa do poszanowania ich życia prywatnego. Miało tym samym miejsce naruszenie art. 8 Konwencji w tej mierze.

3. Wyrok SA w Białymstoku z 2.2.2016 r., I ACa 104/15, Legalis

(...) dopuszczalne jest dochodzenie w procesie płci transseksualisty w oparciu o powództwo z art. 189 KPC, przy czym pozwanymi w sprawie powinni być rodzice powoda. Dopuszczalność powództwa o ustalenie w świetle art. 189 KPC zależy od istnienia interesu prawnego w ustaleniu, który istnieje wtedy, gdy powód w potrzebie ochrony swej sfery prawnej, uczynić może zadość przez ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa.

4. Wyrok ETPC z 10.3.2015 r., 14793/08, Y.Y. v. Turcja, Legalis

(...) ingerencja jest uznawana za „konieczną w społeczeństwie demokratycznym” dla osiągnięcia uprawnionego celu, jeżeli odpowiada pilnej potrzebie społecznej oraz jest proporcjonalna do uprawnionego celu, który ma zostać zrealizowany. W tej mierze należy wskazać, iż

powody podane przez władze krajowe na uzasadnienie ingerencji muszą być „istotne i wystarczające”. W niniejszej sprawie trzeba wskazać, iż postępowanie, które toczyło się przed sądami krajowymi, dotyczyło bezpośrednio wolności określenia swej przynależności płciowej przez skarżącego, wolności, która stanowi jeden z najbardziej podstawowych elementów prawa do samostanowienia. W tej mierze trzeba wskazać, iż Trybunał wielokrotnie wskazywał na powagę problemów, z którymi muszą się mierzyć osoby transseksualne, i podkreślał znaczenie stałej analizy konieczności stosowania odpowiednich środków prawnych. Prawo osób transseksualnych do swobodnego wykonywania, wraz z ich współobywatelami, prawa do osobistego rozwoju oraz nienaruszalności fizycznej i psychicznej nie może być uznawane za kwestię kontrowersyjną, która wymaga czasu pozwalającego na pełniejsze zrozumienie wynikających stąd problemów. Skarżący zaskarżył wymóg prawny trwałej niezdolności płodzenia jako warunku wstępnego dla udzielenia zezwolenia na zmianę płci. Trybunał uznaje, iż wymóg ten nie wydaje się być niezbędny, wobec argumentów przedstawionych przez rząd, dla uzasadnienia [obecnego] uregulowania procedur zmiany płci. W związku z tym, nawet zakładając, iż odrzucenie wstępnego wniosku skarżącego o zezwolenie na chirurgiczną zmianę płci opierało się na istotnej przesłance, Trybunał uznaje, iż nie można uznać, by przesłanka ta była wystarczająca. Wynikająca stąd ingerencja w prawo skarżącego do poszanowania jego życia prywatnego nie może zatem zostać uznana za „konieczną” w demokratycznym społeczeństwie. Trybunał uznaje, iż odmawiając skarżącemu, przez wiele lat, możliwości przejścia takiej operacji [skarżące] państwo naruszyło jego prawo do poszanowania życia prywatnego. W konsekwencji należy uznać naruszenie art. 8 Konwencji.

5. Wyrok SN z 6.12.2013 r., I CSK 146/13, Legalis

1. Skoro stan cywilny człowieka podlega szczególowej publicznoprawnej rejestracji, z uwzględnieniem danych na temat jego płci, stwierdzanych w momencie wyrażenia przez niego woli zawarcia związku małżeńskiego według treści wpisu w rejestrze, to przypisana człowiekowi płeć nie jest obojętna także dla państwa, które w określony sposób postrzega rolę i zadania związków małżeńskich, jako związków osób różnej płci. Oczywiście nie chodzi tu o państwo w sferze dominium (Skarb Państwa), bo z punktu widzenia tego podmiotu prawa prywatnego rozważane relacje nie mają żadnego znaczenia. Wobec niewskazania przez ustawodawcę na inny organ państwa, który by stał na straży praworządności orzeczeń zapadających w sprawach o ustalenie przynależności do określonej płci, zadania te mogą wypełniać prokuratorzy.

2. Ochrona przynależności do płci realizowana na podstawie art. 23 i 24 KC w zw. z art. 189 KPC, na zasadach ogólnych, może być transseksualność udzielona przeciwko osobom, które swoimi działaniami lub zaniechaniami stanowią dla jego dobra zagrożenie lub w nie godzą. Wyrok taki tworzy stan powagi rzeczy osądzonej (art. 366 KPC), ale oczywiście nie korzysta z tzw. rozszerzonej prawomocności, z braku przepisu szczególnego, który by mu przypisywał ten atrybut.

3. Istota więzi prawnych między transseksualistą występującym o ustalenie przynależności do płci, a jego małżonkiem i dziećmi decyduje nie tylko o koniecznym charakterze współuczestnictwa między tymi osobami (art. 72 § 2 KPC), ale i o jego kwalifikowanej, jednolitej postaci (art. 73 KPC).

6. Wyrok ETPC z 13.11.2012 r., 37359/09, H. v. Finlandia, Legalis

(...) na podstawie art. 8 Konwencji na Państwach spoczywa pozytywny obowiązek zapewnienia poszanowania dla życia prywatnego, włącznie z poszanowaniem godności człowieka oraz

jakości życia w pewnych aspektach. Trybunał rozpatrywał wcześniej wiele spraw dotyczących problemów osób transseksualnych w świetle bieżących uwarunkowań, w których dostrzegał i popierał pozytywną ewolucję środków państwowych pozwalających na rozpoznanie i uznanie praw tychże osób na podstawie art. 8 Konwencji. Pomimo przyznania pewnego marginesu uznania Państwom w tej dziedzinie, Trybunał niemniej jednak stwierdzał, iż Państwa winny, w świetle swego pozytywnego obowiązku z art. 8, wprowadzać uznanie zmiany płci u pooperacyjnych transseksualistów poprzez, między innymi, zmiany danych zawartych w aktach stanu cywilnego, wraz z wynikającymi stąd konsekwencjami. (...) Artykuł 12 Konwencji stanowi *lex specialis* dla prawa do zawarcia małżeństwa. Artykuł ten zapewnia podstawowe prawo mężczyzny i kobiety do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny. Artykuł 12 wyraźnie pozostawia uregulowanie małżeństwa prawu krajowemu. Artykuł 12 Konwencji chroni tradycyjną koncepcję małżeństwa zawieranego pomiędzy mężczyzną a kobietą. Jakkolwiek prawdą jest, iż niektóre z Ukladających się Państw rozciągnęły małżeństwo na partnerów tej samej płci, działanie to odzwierciedla własną wizję tychże Państw dotyczącą roli małżeństwa w ich społeczeństwach, która nie wynika z wykładni tego prawa podstawowego w formie przyjętej przez Ukladające się Państwa w Konwencji w 1950 r. (...) Poza sporem jest to, iż art. 8 znajduje w niniejszej sprawie zastosowanie.

W związku z tym należy wskazać, iż skarżąca – po przejściu operacji zmiany płci z mężczyzny na kobietę – dążyła do zmiany swego numeru tożsamości z męskiego na żeński, gdyż dawne męskie dane nie odpowiadały już rzeczywistości.

7. Wyrok ETPC z 24.6.2010 r., 30141/04, Schalk i Kopf v. Austria, Legalis

Artykuł 12 Konwencji zapewnia podstawowe prawo mężczyzny i kobiety do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny. Wykonanie prawa do zawarcia małżeństwa rodzi skutki w wymiarze społecznym, osobistym oraz prawnym. Jest „przedmiotem regulacji prawa krajowego Ukladających się Państw”, lecz ograniczenia na tej podstawie wprowadzone nie mogą ograniczać lub umniejszać tego prawa w taki sposób lub w takim zakresie, iż sama istota tego prawa jest upośledzona.

Należy wskazać, iż do tej pory Trybunałowi nie została dana możliwość zbadania, czy dwie osoby tej samej płci mogą podnosić, iż przysługuje im prawo do zawarcia małżeństwa. Pewne zasady mogą jednakże zostać wyprowadzone z orzecznictwa Trybunału dotyczącego osób transseksualnych.

W szeregu spraw pojawiało się pytanie, czy odmowa wydania zgody na to, by pooperacyjny transseksualista mógł zawrzeć związek małżeński z osobą płci przeciwnej do płci mu przypisanej, naruszała art. 12. W swej wcześniejszej linii orzeczniczej Trybunał uznawał, iż przywiązanie do tradycyjnej koncepcji małżeństwa, która stanowi fundament art. 12, stanowiło wystarczający powód dla konsekwentnego przyjmowania przez pozwane Państwo kryteriów biologicznych dla określenia płci [ang. sex] danej osoby dla celów zawarcia związku małżeńskiego. W konsekwencji kwestia ta została uznana za kwestię wchodzącą w zakres uprawnień Ukladających się Państw do uregulowania na podstawie prawa krajowego sposobu korzystania z prawa do zawarcia małżeństwa.

W orzeczeniu w sprawie *Christine Goodwin* [wyr. z 11.7.2002 r. w sprawie Nr 28957/95, *Christine Goodwin przeciwko Wielkiej Brytanii*] Trybunał odstąpił od tej linii orzeczniczej. Trybunał uznał, iż pojęcia stosowane w art. 12 odnoszące się do prawa mężczyzny i kobiety do zawarcia małżeństwa nie mogą być dłużej rozumiane jako pojęcia determinujące płeć [ang. gender]

jedynie poprzez kryteria biologiczne. W tym kontekście Trybunał wskazał, iż od chwili przyjęcia Konwencji nastąpiły poważne zmiany społeczne dotyczące instytucji małżeństwa. Ponadto Trybunał odniósł się do art. 9 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, która odeszła od brzmienia art. 12. Trybunał wreszcie wskazał, iż powszechnie akceptuje się małżeństwa zawierane przez transseksualistów występujących w przypisanej im płci. W konkluzji Trybunał stwierdził, iż brak możliwości zawarcia związku małżeńskiego przez kooperacyjną transseksualistkę w przypisanej jej płci narusza art. 12 Konwencji.

2. Pozew o ustalenie w przedmiocie zmiany płci przygotowany bezpośrednio przez stronę

Warszawa, dnia 2 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy
Wydział XXXIV Cywilny
al. Solidarności 127
00-898 Warszawa

Powódka: *Stanisława Poręba*
ul. Piotrkowska 18 m. 38
05-321 Warszawa
PESEL 12345678910
NIP 9876543210

Pozwani: 1) *Agnieszka Poręba*
Koczargi Stare
ul. Warszawska 765
05-083 Zaborów
PESEL 12345678910
NIP 9876543210
2) *Roman Poręba*
ul. Piotrkowska 18 m. 38
05-321 Warszawa
PESEL 12345678910
NIP 9876543210

Pozew o ustalenie w przedmiocie zmiany płci

Niniejszym pozwem wnoszę o ustalenie, że *Stanisława Poręba* urodzona 10.7.1998 r. w Warszawie, córka *Agnieszki* i *Romana*, dla której 13.7.1998 r. został sporządzony akt urodzenia w USC w Warszawie Ursus za Nr VI/1234/1998 – jest mężczyzną.

Uzasadnienie

Od kiedy pamiętam, czułem się mężczyzną, przeszedłem kurację hormonalną i wiele operacji skutkujących moim męskim typem urody. Otoczenie bierze mnie za mężczyznę. Moi rodzice akceptują moją decyzję. Nazywają mnie *Staszkiem*.

Oświadczam w trybie art. 187 § 1 pkt 3 KPC, że strony nie podejmowały prób mediacji ani pozasądowego rozwiązania sporu, gdyż rodzice powódki uważają, że decyzja ich pełnoletniej córki o zmianie płci ma charakter autonomiczny. Pozwani szanują decyzję powódki. Wobec jednolitego stanowiska stron podejmowanie na etapie postępowanie przedsądowego dodatkowych czynności ugodowych było bezprzedmiotowe. Spór *de facto* nie występuje. Ma on w zasadzie wyłącznie charakter procesowy na użytek niniejszego postępowania. Z tych względów pozew uważam za uzasadniony.

Stanisława Poręba

Załączniki:

- ↳ skrócony odpis aktu urodzenia;
- ↳ zaświadczenie od seksuologa;
- ↳ 3 odpisy pozwu;
- ↳ opłata od pozwu w wysokości 600 zł.

Uwagi i objaśnienia

Patrz: uwagi i objaśnienia do wzoru Nr 1.

3. Wyrok ustalający zmianę płci (1)

Sygn. akt: XXXIV C 4/20

WYROK^a W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 16 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXXIV Cywilny
w składzie następującym^b:

przewodniczący: SSO *Elżbieta Pantera*

protokolant: sekretarz sądowy *Barbara Krzekotowska*

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2020 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa *Stanisławy Poręby*

przeciwko *Agnieszce Porębie, Romanowi Porębie*

o ustalenie

- 1) ustala, że *Stanisława Poręba* urodzona 10.7.1998 r. w Warszawie, córka *Agnieszki i Romana*, dla której 13.7.1998 r. został sporządzony akt urodzenia w USC w Warszawie Ursus za Nr VI/1234/1998 – jest mężczyzną,
- 2) nieuiszczone koszty postępowania przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Elżbieta Pantera

Uwagi i objaśnienia

^a **Podstawa prawna materialna.** Postępowanie oparte jest na podstawie art. 189 KPC, czyli przepisu zamieszczonego w przepisach proceduralnych, ale mającego charakter materialny.

^b **Skład sądu I instancji.** Sprawa jest rozpoznawana w składzie jednoosobowym zgodnie z art. 47 § 1 KPC.

Środki odwoławcze

Środki prawne. Od wyroku sądu I instancji przysługuje apelacja (art. 367 § 1 KPC), a od wyroku sądu II instancji przysługuje skarga kasacyjna (art. 398¹ § 1 KPC).

Orzecznictwo

1. Wyrok SN z 9.1.2019 r., I CSK 711/17, Legalis

Zastosowanie art. 189 KPC jest uprawnione, jeśli powód nie ma innego środka ochrony swych praw, w szczególności nie przysługuje mu powództwo o świadczenie. (...) należy przyjąć szerokie, liberalne rozumienie powództwa z art. 189 KPC., tzn. że jest uzasadnione jego wniesienie, gdy ma to służyć stronie do zapewnienia jej należytej ochrony prawnej.

2. Wyrok SN z 17.5.2018 r., V CSK 322/17, Legalis

Pojęcia interesu prawnego i prawa są ujmowane szeroko i muszą dotyczyć ochrony sfery prawnej powoda. Interes prawny co do zasady nie zachodzi, gdy można na innej drodze osiągnąć w pełni lub w większym stopniu ochronę swoich praw. Występuje zaś wtedy, gdy istnieje niepewność stanu prawnego lub prawa, gdy określona sytuacja zagraża naruszeniem przysługujących uprawnień lub stwarza wątpliwość co do ich istnienia, czy realnej realizacji.

3. Wyrok SN z 20.12.2017 r., I CSK 163/17, Legalis

Zasady słuszności, zawarte w art. 5 KC mogą wspomóc zastosowanie art. 189 KPC, jeśli powództwo o ustalenie prawa wynika z trwającego przez wiele lat splotu okoliczności i stosunków prawnych, których rozwikłanie w procesie sądowym nakazuje przyznanie racji tej stronie, która wymaga ochrony ze względu na ogólne poczucie sprawiedliwości.

4. Wyrok SN z 24.5.2017 r., III CSK 155/16, Legalis

Jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony, powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia. Powództwo przewidziane w art. 189 KPC ma znaczenie uniwersalne, a interes prawny w rozumieniu tego przepisu stanowi szeroką formułę, obejmującą wiele sytuacji prawnych, w których uwikłany może być podmiot występujący z powództwem ustalenia (nieistnienia) prawa lub stosunku prawnego.

5. Wyrok SN z 2.2.2017 r., I CSK 137/16, Legalis

W świetle art. 189 KPC interes prawny, jako przesłanka powództwa o ustalenie, która, w sposób niezależny od innych wymaganych przez prawo materialne lub procesowe okoliczności, warunkuje określony skutek tego powództwa, należy do grupy przesłanek merytorycznych. Tak więc, interes prawny, jego istnienie, jako przesłanka merytoryczna powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa, decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, że wymieniony w powództwie stosunek prawny lub prawo istnieje/nie istnieje. Wykazanie zatem prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje/nie istnieje, jest co prawda nieodzowną, ale jednak dopiero kolejną, drugą przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie. Pierwsza z wymienionych przesłanek jest przesłanką skuteczności, druga zaś przesłanką zasadności powództwa.

4. Wyrok ustalający zmianę płci (2)

Sygn. akt: XXXIV C 840/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 14 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXXIV Cywilny
w następującym składzie:

przewodniczący: SSO *Elżbieta Pantera*

protokolant: stażysta *Ilona Popławska*

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2020 r. w Warszawie na rozprawie
sprawy z powództwa *Kazimierza Szmigielskiego*
przeciwko *Katarzynie Szmigielskiej, Robertowi Szmigielskiemu*

o ustalenie

- 1) ustala, że *Kazimierz Szmigielski* urodzony 4.10.1998 r. w Warszawie, syn *Roberta i Katarzyny* z domu *Mogilskiej*, dla którego został sporządzony akt urodzenia w USC Warszawa Ochota 5.10.1998 r. za Nr III/876/1998 – jest kobietą,
- 2) koszty postępowania między stronami znosi wzajemnie,
- 3) kosztami postępowania obciąża w całości Skarb Państwa.

Elżbieta Pantera

Uzasadnienie

Pozwem z 15.5.2019 r. powód *Kazimierz Szmigielski*, działając przez pełnomocnika wniósł o ustalenie, że jest on kobietą. W uzasadnieniu podniósł, że aktualnie przechodzi kurację hormonalną, rozpoczętą 13.4.2019 r. Będzie ona trwała dożywotnio, jest kontrolowana przez lekarza endokrynologa. Powód podał, że od 4. roku życia czuje podobieństwo do kobiety. Obecnie ma partnera, z którym się przyjaźni. Po operacji zmiany płci zamierza się z nim związać. Planuje zabieg, ale nie może na razie zarezerwować terminu, ponieważ sprawa nie jest uregulowana prawnie. Do operacji potrzebna jest decyzja sądu o zmianie płci. Za ten zabieg zapłacili już rodzice powoda. Często był on już w swoim życiu odbierany jako kobieta. Rodzice akceptują decyzję swojego syna, nazywając go *Kazią*.

Sąd Okręgowy dopuścił z urzędu dowód z opinii biegłego seksuologa na okoliczność potrzeby zmiany płci powoda, jego predyspozycji psychicznych do zmiany płci i na okoliczność zbadania, czy żądanie powoda nie jest podyktowane chorobą.

Dowód z opinii biegłego, jak również zeznania powoda w charakterze strony potwierdziły zasadność żądania z pozwu. Powód czuje się kobietą i stan jego zdrowia psychofizycznego wskazuje, że w tej sprawie jedynie słuszny jest pozytywny wyrok ustalający, tj. zgodny z roszczeniem.

W świetle powyższego orzeczono jak w sentencji.

Elżbieta Pantera

Uwagi i objaśnienia

Patrz: uwagi i objaśnienia oraz orzecznictwo do wzoru Nr 3.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl